

כז. בנוגע להערות אאמו"ר על הזהר דפרשתנו — נתעכב על ענין הקשור עם הגאולה:

בזהר דפרשתנו¹³⁴ מבואר הענין ד"חיים שאל ממך נתת לו וגו'"¹³⁵, דקאי על דוד מלכא, וזהו גם הקשר עם ענין הגאולה — דוד מלכא משיחא¹³⁶. ותוכן הענין — ש"דוד מלכא... לא הוו לי' חיים כלל [ונקרא "בר נפלא"¹³⁷] בר דאדם קדמאה יהב לי' שבעין שנין מדילי", כמבואר במדרוז¹³⁸ שאדה"ר הי' צריך לחיות אלף שנה, כמ"ש¹³⁹ "כי ביום אכלך ממנו מות תמות", ויומו של הקב"ה — אלף שנה, ומכיון שבפועל חי אלף שנין חסר שבעין" — הנה "מאדם קדמאה הוו שבעין שנין דאתקיים דוד מלכא בעלמא".

וממשיך בזהר: "תו אבהן שבקו לי' מחייהון כל חד וחד, אברהם שבק לי' וכן יעקב ויוסף כו'" — כפי שהולך ומפרט את מספר השנים שהניח כל אחד מהם.

והטעם לכך שדוד המלך חי שבעים שנה ולא ק"מ שנה, כפי מספר השנים שנחסרו מאדה"ר ומהאבות — מבואר בספר המצוות להצ"צ¹⁴⁰ שזהו החילוק שבין ההמשכה מעצמיות החכמה להמשכה מחכמה שבמדות כו', כמבואר שם בארוכה.

ובהערות אאמו"ר¹⁴¹ מבאר בארוכה את פרטי הענינים בזה ע"ד הקבלה, וכמו כן מבאר¹⁴² את החילוק שבין השבעים שנה שנתן אדה"ר לשבעים שנה שנתנו האבות — ש"הע' שנה שניתן לו מאדה"ר הוא לצורך בנינה דמלי'. . . והע' שנה ששבקו לי' אברהם יעקב ויוסף, הוא לצורך זיווגא דמלי' כו"¹⁴³. אמנם, עדיין לא נתבארה ההוראה בעבודת ה' שיש ללמוד מענין הנ"ל — שבעים שנה שנתנו לו האבות בהוספה לגבי השבעים שנה שנתן לו אדה"ר. וכפי שיתבאר לקמן.

כח. שיעור היומי ברמב"ם הוא — ג' פרקים ראשונים דהלכות טומאת אוכלין.

בהתחלת הלכות טומאת אוכלין — כותב הרמב"ם: "כל אוכל המיוחד למאכל אדם... מקבל טומאה, וכל שאינו מיוחד למאכל אדם ה"ז טהור ואינו מקבל טומאה, א"כ חישב עליו וייחדו למאכל אדם" (אבל אם הי' זה שזישב

¹³⁴ (קטא, א. 135) תהלים כא, ה. 136) ראה סוכה נב, א. ספהמ"צ להצ"צ מצות מינוי מלך בסופו (קיא, א). ולהעיר גם מסנהדרין צו, סע"ב — נתבאר בשיחת ש"פ וישלח תשמ"ב ס"ל"מב (התורגדויות תשמ"ב ח"א — בסופו), 137) מגלה עמוקות פ' ויצא — הובא בנצוטי זהר לזח"א נה, סע"א. סהמ"צ שם (קט, רע"א). וראה חדא"ג מהרש"א חולין רפ"ו, 138) במדב"ר פי"ד, יב. זח"א נה, רע"ב. ובכ"מ. 139) בראשית ב, יז. 140) מצות מינוי מלך (קט, א ואל"ך), 141) לקוטי לוי"צ ע' קל ואילך. 142) ע' קלו. 143) ראה גם שיחת ש"פ וישלח ת"מ.

עליו להאכילו לאדם חרש שוטה וקטן — ה"ז טהור¹⁴⁴). וממשיך שם: "וזה וזה אינו מקבל טומאה עד שיכלל תחילה באחד משבעה משקין, וזהו הנקרא הכשר, שנאמר¹⁴⁵ וכי יותן מים על זרע".

ובהתחלת פרק ב' — כותב הרמב"ם: "כל האוכלין הגדילין מן הקרקע אינן מקבלים טומאה עד שיעקרו, אבל כל זמן שהן מחוברין, אפילו כשורש קטן שיכולין לחיות ממנו, אין מקבלין טומאה", וכן בנוגע להכשר טומאה — "אוכלין שהוכשרו כשהן מחוברין לקרקע... אינו הכשר עד שיוכשרו אחר שנעקרו כו"¹⁴⁶.

ובהתחלת פרק ג' — חוזר הרמב"ם על שני התנאים לקבלת טומאה: "כבר ביארנו שאין האוכלין מטמאין עד שיכשרו, ושכל אוכל שאינו מיוחד למאכל אדם אינו מקבל טומאה עד שייחדו לאדם".

כט. והנה, בענין זה יש לימוד והוראה נפלאה בעבודת ה':

ידוע ומבואר בכ"מ¹⁴⁷ שכל גדר הטומאה אינו אלא במקום ששייך בו קדושה, שכן, בנוגע למקום כזה משתדלים ומנסים החיצונים לקבל תוספת יניקה (מלבד החיות שהוקצב להם מצד בריאתם, שהוא חיות מצומצם ביותר), ע"י שיבלבלו את האדם ויביאוהו למצב של טומאה כו'.

משא"כ בנוגע למקום שלא שייך בו קדושה — אין כל השתדלות מצדם של החיצונים לנסות לבלבל כו' כדי לקבל תוספת יניקה, שכן, למרות שגם ענינים אלו נכראו ע"י הקב"ה כדי שיהודי יפיק מהם תועלת, כמבואר בארוכה בפירושו המשניות להרמב"ם¹⁴⁸ כביאור לשון חז"ל¹⁴⁹ "כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה", לתועלת החכם שלא ישב יחידי כו', מ"מ, אין להם ריבוי חיות כמו בעניני קדושה, ולכן, אין השתדלות מצדם של החיצונים לנסות לקבל מהם תוספת יניקה.

וענין זה מרמז גם בדברי הרמב"ם בהלכות אלו — "כל אוכל המיוחד למאכל אדם... מקבל טומאה, וכל שאינו מיוחד למאכל אדם ה"ז טהור": "אדם" — קאי על יהודי, "אתם קרויין אדם"¹⁵⁰, ע"ש "אדמה לעליון"¹⁵¹ — אדם העליון שעל הכסא.

וזהו הפירוש ד"כל אוכל המיוחד למאכל אדם" — ענין הראוי "למאכל אדם" העליון שעל הכסא, כלומר, עבודתו של יהודי בעניני תורה ומצוות, שע"ז מפרנסים כביכול את הקב"ה¹⁵², וכמ"ש¹⁵³ "קרבני לחמי לאשי", היינו,

(144) ספ"ג. (145) שמיני יא. לת. (146) שם ה"ח. (147) ראה שו"ע אדה"ז אר"ח (מהר"ב) סוס"ד. (148) בהקדמה — ד"ה אח"כ ראה להסתפק. (149) ברכות ו, סע"ב. שבת ל, ב. וראה סנהדרין לו, סע"א — במשנה. (150) יבמות סא, רע"א. (151) של"ה ג, א, כ, ב, רסח, ב, שא, ב, עשרה מאמרות מאמר אס כל חי ח"ב פל"ג. (152) ראה חז"ג ו, רע"ב. שהשר"פ"א, ט (ו). לקר"ת פינחס עו, רע"א. (153) פינחס כח, ב.

שהקרבנות הם בדוגמת ענין ה"לחם" שעל ידו נפעל ענין הפרנסה אצל הקב"ה כביכול¹⁵⁴.

ומכיון שזהו ענין של קדושה, "אוכל המיוחד למאכל אדם" העליון שעל הכסא — שייך בזה ענין של טומאה, רחמנא ליצלן, מכיון שיש השתדלות מצדם של החיצונים לנסות להכשיל את האדם כו', כדי שעי"ז יוכלו לקבל תוספת יניקה.

אבל "כל שאינו מיוחד למאכל אדם — ה"ז טהור ואינו מקבל טומאה", דמכיון שאינו שייך להיות ענין של קדושה, "מאכל אדם" העליון, אין השתדלות מצדם של החיצונים לקבל יניקה ממנו, ולכן, אינו מקבל טומאה.

וממשיך הרמב"ם — "וזה וזה אינו מקבל טומאה עד שיכלל תחילה באחד משבעה משקין, וזהו הנקרא הכשר, שנאמר וכי יותן מים על זרע":

מתכונת המים — שמצד הלחלוחית שבהם נעשה חיבור ודביקות בין דברים נפרדים, וזהו גם מה שתכונת המים שיורדים ממקום גבוה למקום נמוך — שעל ידם נעשה החיבור דגבוה ונמוך, עליון ותחתון.

ולכן נמשלה התורה למים שיורדים ממקום גבוה למקום נמוך¹⁵⁵ — שהרי ענינה של התורה לפעול את החיבור דעליון ותחתון, "לעשות שלום בעולם"¹⁶⁰.

וענינו בעבודת האדם — שהלחלוחית שבעבודתו (שאין זה דבר יבש כו') פועלת את החיבור עם הזולת, היינו, שעבודתו היא באופן שמתחבר עם הזולת להשפיע עליו בכל עניני תורה ומצוותיו.

ומובן, שכאשר מדובר אודות עבודה שנעשית מתוך לחלוחית ופועלת גם על הזולת (אוכל שניתן עליו מים) — הרי מכיון שאור הקדושה נמשך בה כריבוי ובתוקף יותר (הן מצד הלחלוחית שבעבודה, והן מצד הפעולה על הזולת — זכות הרבים), לכן, גם ההשתדלות מצדם של החיצונים להכשיל יהודי שעובד עבודה זו היא גדולה וחזקה יותר, ומכיון שכן, הרי גם האפשרות לקבלת טומאה היא גדולה יותר.

וזהו גם הטעם לכך שדוקא בנוגע למשקין ישנם ריבוי ענינים של זהירות מפני הטומאה (כפי שמבואר בשיעורי הרמב"ם דימים האחרונים¹⁵⁶) — שזהו מפני העילוי המיוחד שבתכונת המשקין, ענין החיבור כו', כנ"ל.

ל. ע"פ האמור לעיל — מתעוררת שאלה אצל יהודי: מכיון שנמצא בעוה"ז הגשמי, "עולם הקליפות והסטרא אחרא" . . והרשעים גוברים כו"¹⁵⁷,

¹⁵⁴ ראה לקו"ש ח"י"ב ע' 18. וש"נ. ¹⁵⁵ תענית ז, א. תניא פ"ד (ת. ב.). ¹⁵⁶ הל' אבות הטומאה רפ"ז ואילך. ¹⁵⁷ תניא ספ"ו.

ולא עוד אלא שישנה השתדלות מצדם להכשילו ולהביאו לידי מצב של טומאה ח"ו (כדי שיוכלו לקבל תוספת יניקה) — כיצד יוכל אפוא להיות בטוח שלא יכשל ולא יבוא למצב של טומאה ח"ו?!

הנה על זה באה ההוראה מדברי הרמב"ם בהתחלת פרק ב' — "כל האוכלין הגדילין מן הקרקע אינן מקבלין טומאה עד שיעקרו, אבל כל זמן שהן מחוברין, אפילו כשורש קטן שיכולין לחיות ממנו, אין מקבלין טומאה". כלומר, כדי להיות במצב שלא יבוא לידי טומאה, ואפילו שלא יהי' ראוי לקבל טומאה — צריך להיות עבודתו של יהודי באופן של חיבור עם מקום גידולו, ע"י השרשים.

והענין בזה:

כל עניני העבודה (אוכלין המיוחדים למאכל אדם העליון), מקורם ושרשם (מקום גידולן) הוא — עצם ופנימיות הנשמה ("חלק אלקה ממעל ממש"¹⁵⁸), נקודת היהדות, בחי' יחידה שבנפש, כח האמונה ומסירת נפש.

והנה, כח האמונה ומס"נ הוא בשלימות אצל כאו"א מישראל, כמבואר בתניא¹⁵⁹ ש"אפילו קל שבקלים ופושעי ישראל מוסרים נפשם על קדושת ה'". וזאת — אפילו כאשר מדובר אודות ענין של מעשה בלבד, בלי אמונה בלב כלל¹⁶⁰, שכלפי שמיא גליא שאין זה ענין של ע"ז מכיון שאינו מאמין בה כלל בלבד¹⁶¹ [אלא שבנוגע לב"ד של מטה, ישנו הכלל ש"אין לו לדיין אלא מה שענינו רואות"¹⁶², ולכן נחשב הדבר לענין של ע"ז (כידוע תשובת ה"נודע ביהודה"¹⁶³ שבנוגע לעונש בב"ד של מטה לא מהני ענין התשובה, מכיון שהתשובה היא בלב, ואילו דיין — אין לו אלא מה שענינו רואות)], אעפ"כ, מוסר יהודי את נפשו אפילו על ענין זה, שלא לנגוע "בקצה טומאת ע"ז ח"ו"¹⁶⁰.

אמנם, אף שנקודת היהדות היא בשלימות אצל כאו"א מישראל — צריכה להיות העבודה באופן שנקודת היהדות תפעל גם על הכחות הגלויים, עד לעבודה בפועל, ולא עוד אלא שהעבודה בפועל תהי' חדורה עם כח האמונה ומס"נ, היינו, שעניני העבודה צריכים להיות באופן של חיבור עם מקום גידולן, כך שניכר בהם בגילוי שבאים מצד נקודת היהדות.

ובלשון המשנה¹⁶⁴: "אילן שענפיו מועטין ושרשיו מרובין", וכפי שמצינו בגמרא¹⁶⁵ שיש שרשים שהולכים ומתפשטים עד כה. אמה, נ אמה,

¹⁵⁸ תניא רפ"ב (ע"פ איוב לא, ב), (159) פי"ח, (160) תניא ספי"ט, (161) ראה רמב"ם הל' עבדים פ"ג ח"ו — מסנהדרין סא, ב, (162) ב"ב קלא, רע"א, וש"נ, רמב"ם הל' סנהדרין פ"ג ח"ט, (163) ארו"ח מהדור"ק סל"ה, (164) אבות פ"ג מ"ז, וראה גם לקו"ש חיד ע' 1211 ואלף, (165) ב"ב כה, ב ואלף.

וכיו"ב, כלומר: בודאי יש לו ריבוי ענינים של תורה מצוות ומעשים טובים, ריבוי פירות וענפים, שהרי אפילו אלו שבדרגא נמוכה כו' אומרים עליהם שהם "מלאין מצוות כרימון"¹⁶⁶ — אבל עבודתו היא באופן ד"שרשיו מרובין", היינו, שהעיקר הוא — השרשים, שבכל עניני העבודה ניכר הקשר והחיבור עם מקום גידולן — עצם ופנימיות הנשמה, ע"י השרשים.

וזהו מ"ש הרמב"ם "כל זמן שהן מחוברין, אפילו כשורש קטן שיכולין לחיות ממנו, אינן מקבלין טומאה":

כאשר עבודתו של יהודי היא באופן שמתקשר ומתחבר עם מקום גידולו, עצם ופנימיות הנשמה, "אפילו כשורש קטן", היינו, שכל השרשים נכרתו ממקום גידולן, רחמנא ליצלן, אבל אעפ"כ, נשאר "שורש קטן" המחבר עם מקום הגידול, ובאופן "שיכולין לחיות ממנו", היינו, שע"י "שורש קטן" זה נמשך חיות מעצם ופנימיות הנשמה בכל עניני העבודה — אזי בטוח הוא שאינו בא לידי טומאה, ולא עור אלא ש"אוכלין שהוכשרו כשהן מחוברין לקרקע... אינו הכשר"¹⁴⁶, היינו, שאין כל אפשרות שיוכל לקבל טומאה!

לא. ויש להביא דוגמא לענין הנ"ל:

כתיב¹⁶⁷ "רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקוד עליכם גו'". ולכאורה — טוען יהודי — איפכא מסתברא: מכיון ש"אתכם ידעתי" — לשון חיבה (כפירוש רש"י¹³² "כי ידעתי" — לשון חיבה), הרי מפני חיבתו לישראל צריך הקב"ה לוותר על עוונותיהם של ישראל; כיצד יתכן אפוא — טוען יהודי — ש"כל משפחות האדמה" לא יקבלו עונש, כי אם בני"י, שמפני ש"אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקוד עליכם גו'"?!

והביאור — שהיא הנותנת*¹⁶⁷: בנוגע ל"כל משפחות האדמה" — לא איכפת להקב"ה כיצד תהי' הנהגתן. משא"כ בני"י, הרי מצד גודל חיבתו של הקב"ה אליהם, מקפיד הוא ומדקדק שיהיו בתכלית השלימות, ולכן, כאשר ישנו איזה דבר בלתי-רצוי, ישנו הענין ד"אפקוד עליכם גו'", מפני גודל החיבה. ובלשון אדמו"ר הזקן באגה"ק¹⁶⁸: "כמשל מלך גדול ונורא הרוחץ בכבודו ובעצמו כו' מרוב אהבתו".

ועד"ז בנוגע לעניננו:

יהודי יכול לחשוב שמצד גודל מעלתו, להיות נשמתו "חלק אלקה ממעל ממ"ש, ובפרט כאשר עובד את עבודתו כעניני התומ"צ, לעשות אוכל הראוי למאכל אדם העליון, ועבודתו היא מתוך לחלוחית, ובאופן שפועל על הזולת — הרי אפילו אם יהי' איזה דבר בלתי-רצוי, בודאי יותר לו הקב"ה (ד"ער

¹⁶⁶ עירובין יט. א. חגיגה בסופה. (167) עמוס ג. ב. (167*) ראה גם לקו"ש ח"ד ס"ע 32, ובה"ע 16 שם. וש"נ. (168) סכ"ב.

אויבערשטער וועט פֿאַרקוקן").

הנה זה אומרים לו שההיפך הוא הנכון — שמפני גודל מעלתו צריכה להיות אצלו זהירות גדולה יותר!

והעצה היעוצה היא, כאמור, להתחבר עם מקום גידולו, היינו, שכל עניני העבודה יהיו חדורים עם מקורם ושרשם — עצם ופנימיות הנשמה, נקודת היהדות, כנ"ל בארוכה.

לב. ויש לקשר ענין הנ"ל עם הזמן שבו לומדים שיעור זה — יום השבת שבין יו"ד כסלו ל"ט כסלו:

יום השבת המחבר בין ימי הגאולה יו"ד כסלו וי"ט כסלו, קשור עם תוכן ענינם של ימי הגאולה — הפצת המעיינות דפנימיות התורה חוצה.

והנה, כללות החילוק בין נגלה דתורה לפנימיות התורה הוא — שנגלה דתורה קשור עם "אילנא דטוב ורע, דאיהו איסור והיתר", משא"כ פנימיות התורה היא "עץ החיים", "אילנא דחיי"⁷². וחילוק זה בא לידי ביטוי (גם) בכך שבנגלה דתורה ישנם ריבוי ענינים של שקו"ט, מחלוקת וקושיות כו', ועד כדי כך, שמכל השקו"ט והפלפול שבזמן הש"ס "לא הובא... בתלמוד כ"א מעט מזעיר, כדאשכחן בפ"ב דשבת¹⁶⁹ ברשב"י דעל כל קושיא דרפב"י מהדר לי" כ"ד פירוקי, ולא נמצא כזה בכלי תלמודא וכו'"¹⁷⁰, משא"כ פנימיות התורה — "לית תמן לא קשיא מסטרא דרע ולא מחלוקת מרוח הטומאה".

[ומה שמצינו שיש גם בזהר ענינים של קושיא כו' — יעיין כאו"א לעצמו ויחפש תירוץ וביאור בדבר, ואין כאן המקום להאריך בזה].

ועפ"ז מובן הקשר עם השיעור ברמב"ם — שתוכנו קאי בשלילת האפשרות למצב של טומאה, ודוגמתו בתורה — פנימיות התורה.

ונמצא, שגם בשיעור היומי ברמב"ם מודגשת ההוראה שיש להוסיף עוד יותר בלימוד והפצת פנימיות התורה, שכן, עי"ז פועלים את ביטול והעברת רוח הטומאה בעבודה הפרטית.

ומהגאולה הפרטית בעבודתו הפרטית של כאו"א — בעבודת התפלה (כמבואר באגה"ק¹⁷¹) — באים לגאולה הכללית דכלל ישראל, שאז יקויים היעוד¹⁷² "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ", בגאולה האמתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

* * *

לג. הביאור בפרש"י:

הבן חמש למקרא זוכר את פירוש רש"י על הפסוק¹⁷³ "וישכב עמה

169) לג. סעי"ב. (170) ה"ל ת"ת לאדמו"ר רפיג בקורא (171) ס"ד. (172) זכר"י. ג. ב. (173) רצא ל' ע"ז.